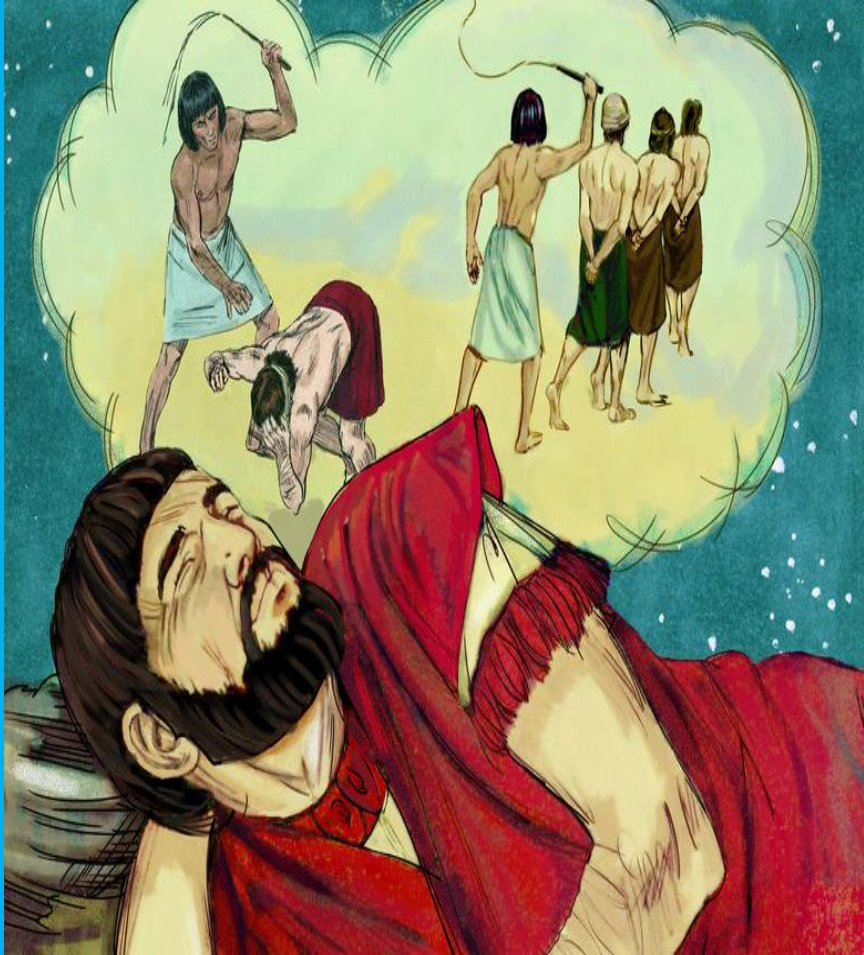

הבטחת הזרע במחזה, הבטחת הארץ בברית בין הבתרים (פרק טו)

תמצית פרק טז

בפרקנו מתגלה ה' אל אברם בחזון הלילה.

הוא מבטיח לו **זרע רב** אשר לא ייספר מרוב.

לאחר מכן כורת ה' עם אברם ברית הידועה כברית בין הבתרים.

בברית זו מתחייב ה' לאברם שאכן זרעו **יירש את הארץ**.

ה' (באמצעות עמוד עשן) ואברם עוברים בין החלקים של בהמות שחתך אברם לפי מצוות ה' אליו.

תוך כדי הברית מספר ה' לאברם שזרעו יהיה בארץ לא לו, וישועבד שם,

אך לבסוף יצא ברכוש גדול, וה' ידון את אותו גוי שישעבד את צאצאיו.

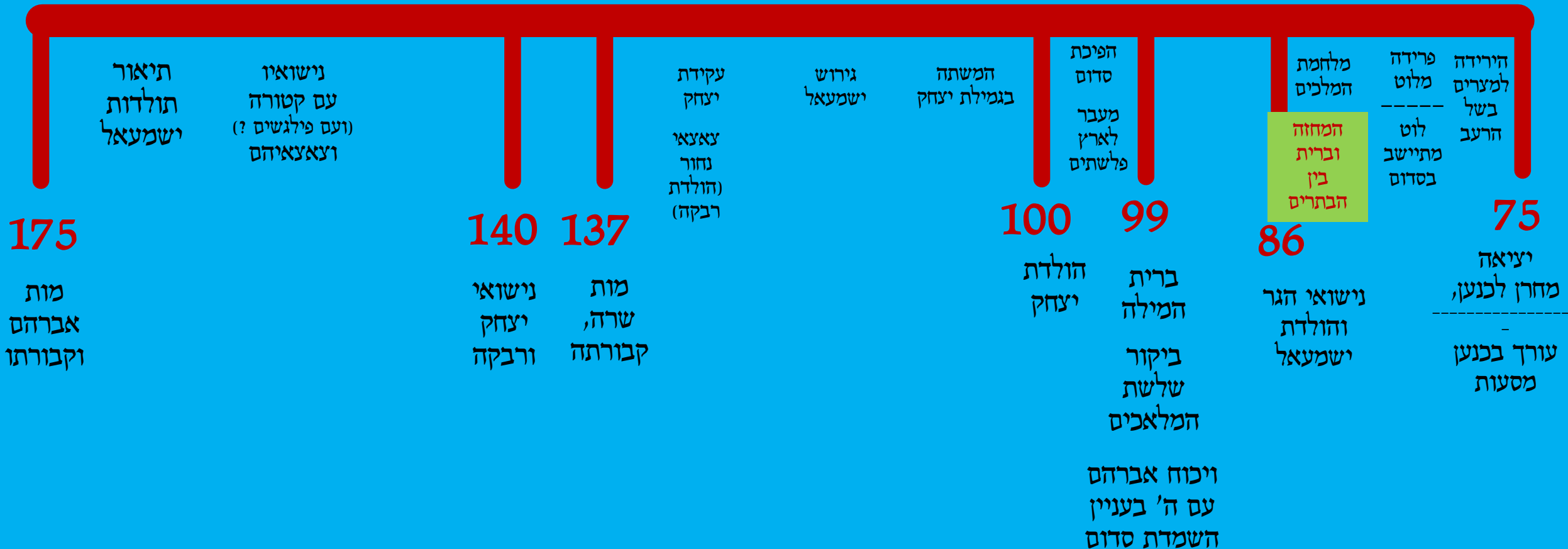
בעוד 4 דורות יחזור זרעו אל הארץ.

פרשת לך-לך

פרשת וירא

פרשת חיי-שרה

אירועי פרק טו על ציר זמן חיי אברהם

במחזה – ה' מבטיח לאברם זרע ממעיו

(א) אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה (לאחר סיפור העלת לוט וסדום משביים לאחר

מלחמת המלכים) הָיָה דְבַר ה' אֶל אַבְרָם בַּמַּחֲזָה (במראה הנבואה)

לֵאמֹר, אֶל תִּירָא אַבְרָם (אל תחשוש, לא ברור ממה היה אברהם ירא וחושש, כמה פירושים: 1. חשש מנקמת דם שתבוא מקרובי ההרוגים שהרג במלחמה, 2. חשש למות ללא זרע, 3. חז"ל חשש שאולי בין ההרוגים היה מישהו עדיק ואברם אולי יענש בשל כך)

אֲנֹכִי מֵיָגֵן לָךְ, שְׂכָרְךָ הָרַבָּה מְאֹד (למרות שוויתרת על הנאה משלל המלחמה כמתואר בפרק הקודם שכך יהיה רב, יש עוד פירושים)

(ב) וַיֹּאמֶר אַבְרָם: אֲדֹנָי ה', מַה תִּתֵּן לִי (מה התועלת בכל שכר

שתביא לי אם אין לי זרע) וְאֲנֹכִי הוֹלֵךְ עִרְרִי (ללא ילד) !?

וְבֵן מִשְׁק בֵּיתִי הוּא דִמְשֵׁק אֵלַי עֶזְרָה (עבד שאברהם קרא לו אליעזר והיה מדמשק, שהיה ממונה על כלכלת בית אברם, משק=על פיו ישק כל דבר, יש עוד פירושים)

(ג) וַיֹּאמֶר אַבְרָם: הֲזֵן לִי לֹא נִתְּתָה זָרַע, וְהִנֵּה בֵן בֵּיתִי יוֹרֵשׁ אֹתִי !

(ד) וְהִנֵּה דְבַר ה' אֵלָיו לֵאמֹר,

לֹא יִירָשְׁךָ זֶה ! כִּי אִם אֲשֶׁר יֵצֵא מִמֶּעֶיךָ (מי שיצא מהמעיים שלך, מגופך,

זרע של ממש) הוּא יִירָשְׁךָ !

(ה) וַיֹּצֵא אֶת־הַחֹזֶעָה, וַיֹּאמֶר:
הֲבֵט נָא הַשָּׁמַיִמָה, וּסְפֹר הַכּוֹכָבִים
אִם תּוּכַל לְסַפֵּר אֹתָם,
וַיֹּאמֶר לוֹ: כֹּה יִהְיֶה זְרַעְךָ !

(ו) וְהֶאֱמַן בַּה' (אברם האמין בהבטחת ה')

וַיַּחְשְׁבֶהָ לוֹ עֲדָקָה (או שח' החשיב את
אמונת אברהם בו לעדק ולזכות, או שאברהם
החשיב את הבטחת ה' לעדק, להבטחה שתקיים)

הכנה לברית בין הבתרים בה תובטח הארץ לעאצאי אברם

(ז) וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי:

אֲנִי ה' אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֹר כְּשָׂדִים
(נתתי בלב תרח אביך את ההחלטה לצאת משם, כדי):
לָתֵת לְךָ אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת לְרִשְׁתָּהּ:

(ט) וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי:

קָחָה לִּי עֵגְלָה מְשֻׁלֶּשֶׁת וְעֵז מְשֻׁלֶּשֶׁת
וְאֵיל מְשֻׁלֶּשׁ, וְתֹר וְגֹזֵל:

"משולש" = שני פירושים: א. העגל והעז והאיל יהיו בוגרים בני 3 שנים. ב. אברהם צריך להביא 3 עגלות, 3 עזים, 3 אילים

(ח) וַיֹּאמֶר (אברם):

אֲדֹנָי ה', בְּמָה אֵדַע כִּי אֵירֶשְׁנָה ?

("במה" – כמה פירושים: באיזה זכות אני ראוי לכך, או מה האות שממנו אשתכנע שרק אני יורש הארץ, או מתי ובאיזה דור זה יקרה)

(י) וַיִּקַּח לוֹ אֶת כָּל אֱלֹהֵי,

וַיִּבְתֵּר אֹתָם בַּתְּוֹךְ (חתך אותם לשני חלקים באמצע גוף הבהמה)
וַיִּתֵּן אִישׁ בְּתֵרוֹ לְקִרְאֵת רֵעֵהוּ (כל חלק של הבהמה היה מונח מול החלק השני)

וְאֶת הַצֶּפֶר (תור וגוזל) לֹא בָתֵּר (או כי הם קטנים מדי, או כי הם תמיד מוקרבים בשלמותם על המזבח)

(יא) וַיֵּרֶד הָעֵיט (קבוצה

של עופות דורסים, נשרים)
עַל הַפְּגָרִים (כנראה שהכוונה שהעיט ירד על התור והגוזל הנחשבים כפגר – בעל חיים מת בשלמותו, ואילו העגלה והעז והאיל היו בתורים, חתוכים)
וַיֵּשֶׁב אֹתָם אֲבָרָם:

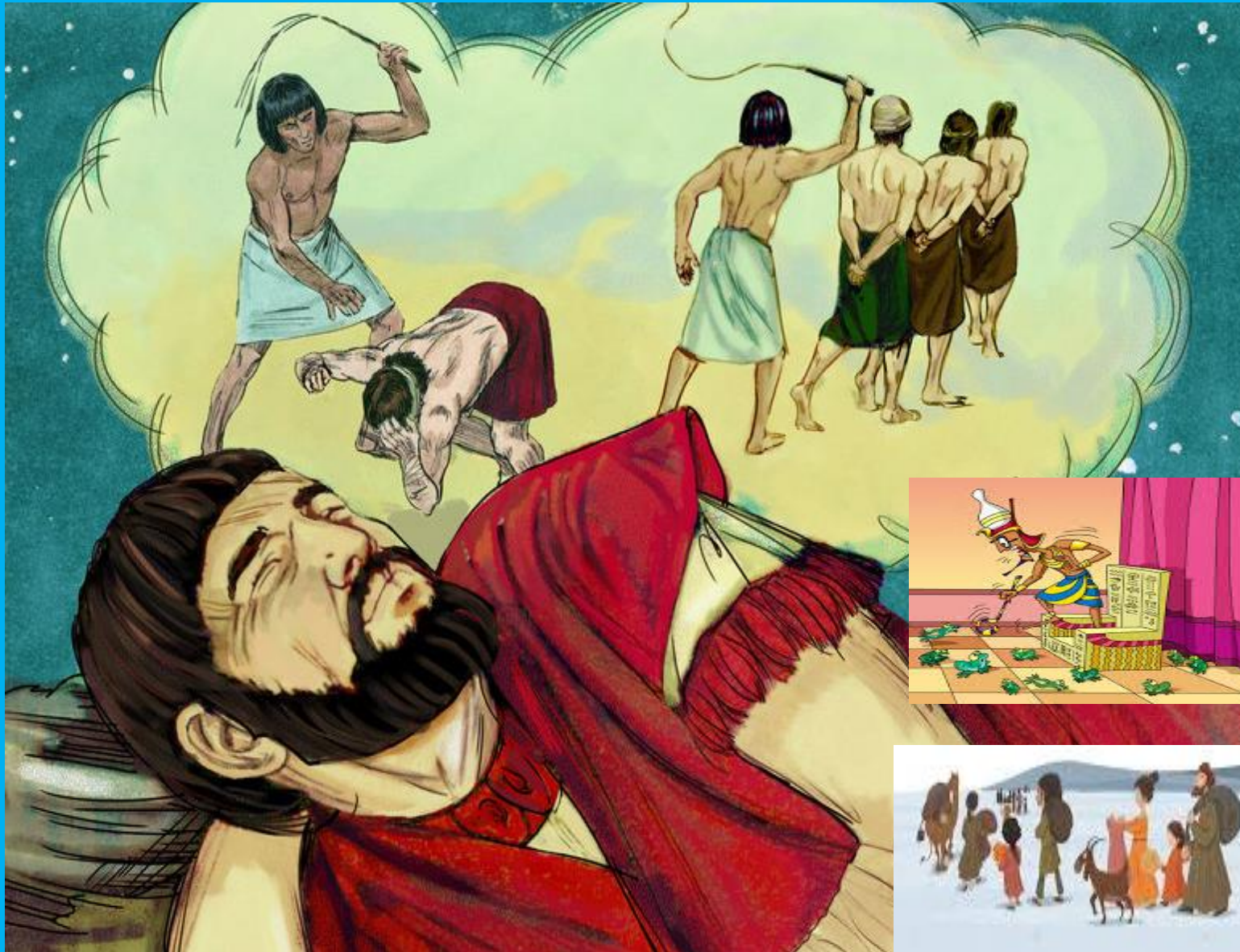
(יב) וַיְהִי הַשֶּׁמֶשׁ לְבוֹא (באה לשקוע),

וְתַרְדְּמָה נִפְלָה עַל אַבְרָם, וְהָיָה אֵימָה חֲשֵׁכָה גְדֹלָה (חשיכה גדולה המטילה אימה ופחד) נִפְלָת עָלָיו:

(טו) וְאַתָּה תָּבוֹא
אֶל אֲבֹתֶיךָ בְּשָׁלוֹם,
תִּקְבְּר בְּשֵׁיבָה טוֹבָה:

(טז) וְדוֹר רְבִיעִי
(לא ברור מה הכוונה "דור"
וכמה שנים, אחד ההסברים
שדור אחד=100 שנים כולל 4
דורות של אב ובן ונכד ונין)
יָשׁוּבוּ הֵנָּה (לארץ כנען)

הסיבה לעיכוב
כי לא שלם
עוֹן הָאָמְרִי עַד הֵנָּה:
(הצטברות חטאיהם של
"האמורי" שעברו על 7 מצוות
בני נוח ("האמורי" – אחד העמים
היושבים בארץ, וזה כולל כמובן את כל
שאר העמים, חיווי, יבوسی, חתי, פריזי...)
לא מספיקה במשך כל אותן 400
שנים, שייענשו בהוצאתם
(מהארץ)

(יג) וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם:
יָדַע תִּדַע
כִּי גֵר יִהְיֶה זְרַעְךָ
בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם,
וְעֲבָדוּם וְעָנּוּ אֹתָם
אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה:

(יד) וְגַם אֶת הַגּוֹי
אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ
דָן אֲנִכִי, (אני אשפוט
או אענישו)

וְאַחֲרֵי כֵן יֵצְאוּ
(מעבודתם)
בְּרִכְשׁ גְּדוֹלָה:

(יז) וַיְהִי הַשֶּׁמֶשׁ בָּאָה (שקעה)
וְעֵלְטָה הָיָה (חושך מוחלט ללא אור כוכבים)
וַהֲנִיחַ תַּנּוּר (המעלה) עֵשֶׂן וְלִפִּיד אֵשׁ (לפיד בוער)
אֲשֶׁר עָבַר בֵּין הַגְּזֵרִים הָאֵלֶּה:

10 עממים בעבר הירדן ובארץ כנען

(יט) אֶת הַקִּינִי וְאֶת הַקְּנִזִּי וְאֶת הַקְּדִמֹנִי:

(כ) וְאֶת הַחִתִּי וְאֶת הַפְּרִזִּי וְאֶת הַרְפָּאִים:

(כא) וְאֶת הָאֱמֹרִי וְאֶת הַכְּנַעֲנִי

וְאֶת הַגְּרִגְשִׁי וְאֶת הַיְבוּסִי:

(יח) בַּיּוֹם הַהוּא פָּרַת ה'

אֶת אֲבָרָם בְּרִית לְאֹמֶר,

לְזַרְעֶךָ נָתַתִּי (אתן) אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת:

מִנְּהַר מִצְרַיִם עַד הַנְּהַר הַגְּדֹל נְהַר פָּרַת:

